

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkasutca 78. sz. alatt gr. BÄNFFI-ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőn.
Ara évenként 3 ft. o. é. hirdetés: négyhavas sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelteik.
A „nyitási” cikkek sorá után 15 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középuteza, STEIN J. könyvkereskedése.

Rendkívüli előfizetési felhívás.

Az országgyűlés határnapja közeledte alkalmából a jelen hó kezdetével rendkívüli előfizetést nyitunk.

Az előfizetési feltételek:

jun. — aug. 3 óra 3 forint.

jun. — sept. 4 óra 4 „

jun. — dec. 7 óra 7 „

havonként . . . 1 „

Az előfizetési pénzek kiadók Stein János középutezai könyvkereskedésébe bérmentve küldendők.

Egy kis lapszemle.

(H. S.) Kolozsmegye ideigl. megyei bizottmányának közelebbi (május 27-iki) igen fontos üléséről rövidben lehetőleg hű rajzot kívántunk adni.

A „Herm. Ztg.” közli az egészet, mint „interessante Beschreibung”-ot, s vezérezikket penderit belőle, azaz szurkálódik és gyanúsít. Először is azt emeli ki, hogy „id. gróf Bethlen János indítványára Berde Mózsá érdemes hazánkba, ki eddig a politikai jogok gyakorlatából, mint volt magyar kormánybiztos ki vala zárva, a megyei ideigl. bizottmány által lelkes éljenzés közt rehabilitáltott”, határozatilag kimondatván, hogy az újabb amnestia után többé nem lehet akadályozva elfoglalni helyét, mint megválasztott bizottmányi tag.

„Leikes megéljenetése Berde Mózsának s egyszerű tudomásulvétele az administrator kinevezetésének!” — így kiált fel Schmidt Henrik ur, s azt mondja, hogy tulajdonképpen nincs kifogása az ellen, ha Berdet megéljenek, miután neki bálával tartozik, t. i. mikor 1849 martius havában a magyarische rebellek elfoglalták Szászország egy részét, Schmidt ur 19 hétig lappangott a frekki olajgyárban, Berde, a magyar kormánybiztos Szebenben, igen jól tudta ezt, s nem háborgatta őt; also éljen! „De — ugymond — „leikes éljenzés” és egyszerűen tudomásul vétetett” igen is „tendentios” hangzik egy más mellett.” Nem annyit tesz e ez, mint mindent tüdőzőlni, a mi 1848-al van kapcsolatban vagy arra emlékeztet; ellenben mindent, a mi a mostani kormányhatalomtól ered, egyszerűen tudomásul vesszünk, mivel egyebet nem tehetünk és tenni nem akarunk!”

Fel kell, hogy világosítsuk Schmidt Henrik urat egy s más dolog felől.

Először is nem kétkedünk, hogy Schmidt Henrik ur már 1849-ben nagy férfi volt, vagy legalább annak tarthatta magát a Sachsenland területén. De valóban kár volt 19 hétig kuczorognia a frekki olajgyárban, mert, imé, fel vagyunk batalmazva Berde Mózsá barátunk részéről egyszerűen kijelenteni, hogy ő bizony hírrel sem hallotta a Schmidt H. ur frekki alapotának, sőt nevét sem hallotta soha az utóbbi időkig, nem is igényel semmi hála a maga részére. Az egész 19 heti „otium cum dignitate” fölemlítése oly különös szaga is. Magyar ribillio, frekki martyromság stb., mit tartozik a dologra? Azonban nem akarjuk elvitatni Schmidt urnak azon jogát, hogy saját lapjában — önmagával kacérkodjék.

A mi az új administrator kinevezetésének „egyszerű tudomásul vétetését” illeti, megvalljuk, hogy ezt legfőleg sietésből irtuk oda, mert a lap már sajtó alá rendezendő volt, s hamarjában firkáltuk az egész „interessante tendentiose Beschreibungot.” A tényállás az, hogy tulajdonképpen az ideigl. megyei

bizottmány az új kinevezést még egyszerűen sem akarta tudomásul venni, miután e fontos változás felől nem a „felséges királyi főkörmányszék, a megye közönségéhez” intézett leiratban, hanem Grois Gusztáv ur egy búcsuzó levélben nyújtott értesítést, a miben az id. megy. bizottmány alkotmányos formahiányt látott. E tárgyhöz tüzetesen szólottak Berde Aron, id. gróf Bethlen János, b. József, Lajos stb. Minket tehát legfőlegbb ildomossággal lehetne vádolni, s így a „Hermannstädter Ztg.”-nak denuntiáló czélzása kétszeresen méltatlan eljárás ellenünk, s jogtalan a bizottmány ellenében, miután annak szempontja csak igazoltnak, s magatartása szintén csak ildomosnak tekinthető.

Ehez úgy hisszük, több commentar nem kell, azzal nem is szolgálhatunk, miután a „H. Ztg.” oly dolgokat emleget, oly vádat emel, oly czélzásokkal él, a melyeknek tovább vitatása vagy czáfolgatása nekünk sokba kerülhetne. Az egész feszegetést, melylyel egyszerre kétfelé vágott, ez alkalommal tudomásul vesszük.

Ezután kikel a bizottmány ellen, hogy az elibeterjesztett tárgyakhoz ismét nem akart szólni.

„Ezek az urak — ugymond — a bizottmányban illetékteleneknek nyilvánítják magukat, s az országgyűlésre utalnak. Most következik az országgyűlés, s azt előre törvénytelennek nyilatkoztatják, előre kimondván róla, hogy nincs joga törvényt hozni.”

Közbevetőleg csak azt kérdjük: mikor utalt az ideiglenes megyebizottmány a Szebenbe f. é. július 1-sőjére, az ismeretes új alapszabályok szerint összehívott külön erdélyi országgyűlésre? Ha ezt a „H. Ztg.” kimutatja, elismerjük, hogy „ezek az urak” következtelnek.

„De ők mégis jönnek — így folytatja a „H. Ztg.” — ők, az urak; annyit biztosan tudhatunk már Kolozsmegye id. bizottmányának gyűlése után; eljönnek, hogy megvesztegethessen szövegeiket hallassák az alkotmányos jogok, a korona és nemzet valódi érdekei mellett. Kíváncsiak vagyunk minő magatartást fognak tanúsítani ez urak szemben az országgyűlési alapszabály 7-dik §-ével, a hol ez áll: az országgyűlés tagjai az országgyűlésbeni belépéskor alkalmával ö. es. kir. apostoli Felségéhez való hűség és engedelmesség, a jelen ideiglenes országgyűlési alapszabály rendelkezéseinek megtartása és kötelességük lelkiismeretes teljesítése iránt fogadtatni eskü gyanánt tesznek az elnök kezébe!”

Csak ezt szeretné tudni Schmidt H. (már nem is merjük hozzá tenni, hogy „ur”, mert hiszen „az urak” előtte gyanúsító epitheton, vagy mit jelentsen az az urak gyakori emlegése?) s ha ezt előre tudná, csak ezt a kicsiséget, akkor... nó mi lenne akkor?...

Imádkozunk e politikussal együtt, kérvén az egek urat, hogy ha lehet, ez az erdélyi országgyűlés az országban lakó nép valódi érdekeire nézve ne váljék szomorujátékká! „Szívünkben kívánjuk!”

Eccé! A derék Trauschenfels Jenő ur is az ő „Kronstädter Ztg.”-jával egyszerre egész határozottan berukkol a centralisták táborába.

„Mennek-e a brassóiak a birodalmi tanácsba?” — kérde a lap egyik közelebbi számában, s egész pozitívitással siet felelni: „Oh igen, a brassóiak, török szakad, mennek a birodalmi tanácsba!”

S miért mennek a brassóiak a birodalmi tanácsba? Kérde tovább. Mert erre gyakorlati okaik vannak. S mik ezek a gyakorlati okok? Tessék, itt következnék:

„A meddő negatio, melylyel a magyarok törzse a birodalmi tanácsnak büszkén ellenszegül, nem egy polgári népecskénél való (a szászt érti), melynek életmódja munka, biztos forgalom és ipar, a mihez polgári béke és jogéleti rend kell.” Ez argumentum egyszersmind egy esinos compliment a magyar nemzetnek. Köszönjük szépen, de valóban nem vagyunk érdemesek rá. Avagy a brassói magyarok, vagy a külszefekvő Háromszék népe stb. munkakertül, inkább a pangás, s anarchia barátja volna? Hát szász lapban eo ipso lehetetlen elvi vitába bocsátkozni személyeskedés s szurkálódás nélkül?

„A szászoknak oly politikát kell követni, mely nem mulja felül erejüket.” Ez valóban megfontolandó volna, még pedig nemcsak a múltól holnapig számító politika szempontjából.

„A parlamenti centralisatio által a szász municipalitás semmit se vesz.” Ezt egyszerűen tudomásul vesszük, de nem állunk jót érte, hogy Török János vezérezikket nem ir ellene, a melyben behíányítja, hogy a „Krn. Ztg.”-nak fogalma sincs a municipalismusról, parlamentarismusról s többféle „összeférhetlenségek”-ről.

Aztán Brassó kénytelen is bemenni a birodalmi tanácsba, mert „a román congressz votumának hatása, s a brassói románok naponkénti nyilatkozatai ellen nem lehet szegülni!” s mert — ugymond — a birodalmi tanácsesali „daczolás legfőbb indoka (halljuk) a magyar nemzeti büszkeség hiányzik, lévén mi (a brassóiak) németek.”

Ugyan bizony, s a magyar csak nemzeti büszkeségből „daczol” s nem valami elvből, a jogfolytonosság, integritás stb. ismert elvéből, nem mindig elvből áll-e „a meddő negatio” terén még a legnagyobb áldozattal is? S ugyan bizony Brassó és districtusának népe simpliciter német-e? Még be sem mentek a birodalmi tanácsba, s imé ott már mind németek! Mit mondanak erre a románok és magyarok, a kik tudtukkal majoritásban vannak, vagy ha nem volnának is, de még tán románok és magyarok volnának, ha megengedné a kronstädter publicista.

„Az 1848-diki törvények fonala a közbejött események által kettészakadt.” — Ezt ugyancsak mondogatják nekünk, de még Bécsben sincs egészen eldőntve.

„A magyarországi unio ily viszonyok közt legfőlegbb juridicai phrasissá vált.” — De vajlon egészen tires phrasise, mint a mily kopott phrasisekből áll a „Krn. Ztg.” összeférezelt vezérezik? Nem hisszük, s ha mondogatják is, de maguk a centralisták se hiszik.

„Az erdélyi szászoktól kiskoru rövidlátás lenne a historiai jog fogalmához ragaszkodva, daczolni akarni az élet tényeivel, melyek előttünk állanak.” — Mi a tény? A jog ténye-e? s ha igen, a történelmi jog nem tény-e? S ha a történelmi jogról lemondok, nem tény-e, hogy a leggyökeresebb jogról mondtam le? s. t. b.

„Brassóban élénken nyilvánul az óhajás, bár a magyarok áttérnének a korszerűség (!) oldalára, a hol a szászok és románok állanak!” Talán valamikor egy oldalon leszünk, majd mikor mindnyájan nem annyira a korszerűségnek (Zeitbedürfniss), mint inkább a korszellemnek (Zeitgeist) hódolunk.

Éppen most vesszük a „Herm. Ztg.” újabb számát, a melyből azt a vallomást vesszük tudomásul, hogy Brassóban a fiatalabb polgárság gyakorol legtöbb befolyást, s ez követtül Wächter urat akarná választani, a ki 1849-ben honvéd volt. „Hát Brassóban — ugymond a cikkirő — a mi Brassóban nincsenek-e más férfiak, a kiket másnemű patriotismus lelkesít? stb. „Hát Brassó

csakugyan nem a régi többé?” „Lehetetlen, hogy Brassó el legyen határozva ily szégyenségi bizonyítványt adni magáról. Lehetetlen, hogy Brassó, a mi Brassónk, ezen kihívó tüntetésre vetemlőljön, hogy egy honvédet válaszszon követül, a kiről halljuk, hogy a folytatatlagos „honvédek” szinpadai hőstét játsza — ez demonstratio volna a mostani kormány ellen, az osztrák államessze ellen, a mi (szász) nemzetünk majoritása (!) ellen, a mi ősi történelmünk és politikánk tisztetreméltó szelleme ellen, egy pof a szászok kétszázados politikai hitvallása ellen, az 1849-ki párt harcban vérel pecsételt álláspontjuk ellen, az én szász népem eszélyes gyakorlati hű jelleme ellen, a mi érdekeink s maga Brassó érdekei ellen, mely Brassó kereskedelmi város, melynek békére, jogbiztonságra, hitelre, vaspályára s mindenre szüksége van, a mi Asztriával és polgáriason szabad étellel, s nem honvédekessel, s a val van kapcsolatban, a mi erre vezetett s ebből származott.” „Ha Brassó egy honvédet, egy ma is úgy gondolkodó honvédet küldene követül, ez árusás lenne a szász népszellem ellen.” — Már ennél szenvedélyesebben s ildomtalanabban csakugyan nem lehetne korholni, s nem tudjuk mit fog hozzá mondani Jung-Kronstadt és Wächter ur, de részünkről kinyilatkoztatjuk, hogy ha a „Herm. Ztg.” továbbra is ily modorban kezdett agitatio eszközéül szolgál, bizonyára úgy elkészíti a kedélyeket július 1-sőjére, hogy maga is elbámul. E lap mind, de mindig túlló a czélon; sért, szur, vág, hadonáz, denunciál, bujtogat, s végre is mind a kormánynak, mind a szász nemzetnek rossz szolgálatokat tesz. Felhossa 1849-et; emlegeti a „magyarische Rebellion”-t; egy szász honfiktársunkat a „fortgesetzte Honvédek” komédiásának nevez s jelent fel nyilvánosan; a magyar renitens, lázadó, tunya, anarchikus nép; a szász nemzetben is van egy minoritás, mely demonstrálni készül a kormánnyal ellen, s az osztrák államessze ellen; Brassó fiatalsága árusást készül elkövetni a szász népszellem ellen, egy honvédet akarván választani követül, a ki ma is „gleichgebliebener Honvéd” stb. Boldog isten, hát ez-e a modor, melylyel capacitálni lehet? S a szász lapoknak minden szabad-e?

Most van-e ideje felelegetni 1849-et, felszaggatni kényes sebeket, midőn ettől egy félhivatalos színezett lapnak különösen óvakodnia kellene, nehogy a legközelebbi kegyelmi tény ignorálásával az uralkodó felség tekintélyét sérteni látszassék. Mit feszegetik a „honvédek”-t, midőn arra maga a kormány a feledés fátyolát kívánja vonni s vontatja tetteit?

Egész a román congressusig a „H. Ztg.” szemérmetlen kifakadásai néha legalább másfelé is omladoztak; a románok tunya, comunistus, jellemtelen nép volt; most e lap egész dühének tájékat különösen a magyar ellen feckendezi. Mi legalább abban a meggyőződésben vagyunk, hogy egy oly rendkívüli országgyűlésen, a minő Szebenbe a jövő hó 1-sőjére összehívott, a világon legnagyobb erdélyi képviselőkre volna szükség, s a „H. Ztg.” et komp. nem tekintve, hogy odáig még csak néhány nap van, a választók és választandók kedélyére éppen nem csendesítőleg, éppen nem eszélyesen hatnak.

A „Kronstädter Ztg.” jun. 5-diki számában egy újabb cikket hoz, a melyben azt akarja megmutatni, hogy a szászokra nézve minő jelentőséggel bír a birodalmi tanács. Minthogy egy-két lényeges tételéhez tüzetesebben kívánunk hozzászólni, ez alkalommal csak azt emeljük ki, miszerint e lap is iga-

olja, hogy a szászok közt egy minoritás van, a mely éppen nem kíván a birodalmi tanácsba olvadni, s e minoritás nem lehet tekintélytelen, miután szász lapjaink szükségesnek tartják ellene komolyan fellépni.

„Köztünk szászok közt — egymond a „Kr. Ztg.“ — vannak emberek, a kik aggodalmasson beszélnek a bécsi birodalmi tanácsról. Ezek nem átalják azt a mi helyhatósági jogaink koporsójának kiáltani ki; mintha tudniillik követneink a birodalmi tanácsba való elküldése nem volna egyéb, mint fenálló polgári jogainkat Bécsbe szállítani, hogy helyettük ott aztán parancsokat vegyünk. Kivált mióta arról van szó, hogy követeket válasszunk az országgyűlésbe s onnan a birodalmi tanácsba küldjünk, többen közülünk nem tartózkodnak, ezen bécsi birodalmi tanácsra magyar szellemben minden rosszat kiáltani. Honfitársaink ezen kis serge, mely véletlenül a magyar felfogás körébe tévedt, vagy néminemű okból szívében haragot táplál Bécs ellen, vagy rövidlátásból a mult korszakbeli Bach-féle gazdálkodást (Bach-sche Wirtschaft) a birodalmi tanácsal azonosítják — ezek a nép előtt a közelgő országgyűlést szörnyeteg gyanánt állítják fel, mely minket szöröstől börtöstől felfelé egy osztrák ultramontan bürocraticus-zsarnok szellem áldozatává ejt.” „S a mi rajongóink a birodalmi tanácsból való elidegenítésnél nem állapodnak meg. Ők átlátják, hogy az annak fentartott ügyeket valahol tárgyalni kell s a mi tulajdonképpen a végett a világról se az erdélyi országgyűlést nézték ki, nem! Ők uniora törekednek egy önálló Magyarországgal; s inkább a pesti országgyűlésbe kívánnának követet küldeni és egy magyar minisztérium kormányát elfogadni.”

Igen fontos jelenség, melynek jelentősége bárki előtt is világos.

A „Telegraful Roman“ közlebbi 43-ik számában olvassuk: „Mig mi erdélyiek teljes egykezettel fogantatni készültünk a mi alkotmányunkban a minden ausztriai népek számára biztosított jogokat“ stb. „azalatt Románia láthatárán vihar látszik készülni, melyet méltó, hogy figyelembe vegyünk s magunkat komoly elővigyázatra ösztönözzük. Közlebbi számunkban azon hírt hozók, hogy Türr olasz tábornok, s illetőleg magyar emigrans, május 24-ken Bukarestből érkezett s az olasz consulatushoz beszállott. A „Presse“-nek egy Bukarestből vett közleménye igazolja e hírt, állítván, hogy Türr küldetése volna Ausztria

határszélei körül egy közös felkelésre birni a románokat, szerbeket, magyarokat és lengyeleket az ők nemzeti separatisták irányuk szellemében“ stb. „Türr tábornok eleintén Bukarestben elrejtőzve tartózkodott, s csak akkor lépett ki nyilvánosságra, midőn Cretulescu miniszterelnök biztosította tereit elfogadása felől. Innen, mint mondják, Türr Odeszába indulandó, a hol nagy fegyver-szállományok állnak készen, segédjei pedig, mint emmissariusok fognak hatni. Egy Konstantinápolyból vett telegramm szerint, ott olasz szolgálatban levő olasz és magyar katonatisztek mentek át, követve Türr nyomait a Dunaféjedelemségekben. A „Fremdenblatt“ egy telegrammja szerint pedig Kuza fejedelem Türrt valamennyi moldo-román hadesapokat főparancsnokként nevezte ki.”

Nem tudjuk mennyit adhatunk e közlemény hitelességére. De az bizonyos, hogy a jelen pillanatban a híreknek már magában az ausztriai német és román lapokban való forgalomba hozatala igen figyelemreméltó tünelmény.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Erzsébetváros, május 29.

Felső-Fehérmegye ideiglenes bizottmányi gyűlése f. é. máj. 28-ára hivott egybe a főispán ur által, a melyet megnyitva egy „időszert“ rövid beszéddel, ugyanazt mind 3 nyelven ismételni kénytelenek.

Az id. bizottmányi tagok névsora olvastatván, a §§. értelmében szükséges szám (a mind jelenlevő administrator hivatalnokok által) meglevén, a gyűlés elnökileg megnyitották nyilvánított. A biz. tagok igazolásánál feltűnt, hogy olyan név is olvastatott mint póttag, ki nem jogosult választó, s annál kevésbé választható a 25 frtos adót fizetők sorából.

A belkerületből a hely távola miatt most is többen nem jelentek meg; ezen szomorító eseményt, nem a fájdalom részvételeként, hanem a hazai közügyek iránt óhajtnak felelni, hanem az idő rövidségének, a mely ezen köriratnak e megye minden bizottmányi tagját értesítheti, vala száma; azon idő rövidségnek, a mely alatt szinte lehetetlen, szétszort megyénk minden bizottmányi tagját tudósíthatni; hogy ezen eljárás számítás lett volna, némely tervek elérésül nem merjük állítani.

Főispán ő mlga előterjesztésére a f. kir. főkörmányszék 15.655. sz. alatti k. leiratnál Erdély nagyfejedelemségben egy „külön“ országgyűlés megtartását rendeli, a mire gróf Bethlen Gábor ő mlga elfogadott elvi indítványa, s főbíró Szűcs János ur módosítványa alapján határozottá emeltetett: hogy ha bár maga ő es. kir. Felsege is azt méltóztat mon-

dani „egy más törvényes s alkalmazható alaphiányában a jelen alkalomra a következő országgyűlési alapszab. s ügyrendet adjuk ki“, mi ideiglenes alapokon összealkotott bizottmányi gyűlés, fájdalommal értesülünk a fenemlített rendeltetéstől, hogy létező szentesített alap-törvényeink mellőzésevel f. év július 1-ső napjára N-Szebenbe egy „külön“ országgyűlés hívatik egybe; ezen rendeltetéstől tárgyalásba, miután es. kir. ő Felsege ezen saját k. szavai: „csak egy más törvényes s alkalmazható alap hiányában a jelen alkalomra“, eléggé nyíltan kifejezik alkotmányos törvényesség-ről nézeteket, s jövőre érvényre vonatkozó aggodalmait, bele sem bocsátkozhatva, mint felsőbb ideiglenes rendeltetést teljesítjük. Középponti választmányt választunk, nehogy az id. alapszabály 39 § értelmében a követválasztás önkényleg vitessék véghez azon „külön“ országgyűlésen is, mint mindig a trón; haza-s a népjárára kellőleg működendők.

A több példányban leküldött id. alapszabály s ügyrendtartás kihirdetéseül, annak a három hazai nyelven farszót felolvasását rendelve a főispán ő mlga gr. Mikos Benedek ő mlga indítványára, miután a saját útján ismeretes, s a kormány részéről minden községnék megküldetett, a jelen drága gazdai idő megnyerése tekintetéből, pártoltatva g. e. lelkész Fekete János s Schöbel Martin bizottmányi tagok által mint nagyon ismeretes elhalasztatott.

Olvastatik a f. kir. főkörmányszék 11.270 számú rendelete, a hol ezen ideiglenes bizottmány f. é. márt. 23-án tartott bizottmányi gyűlés, tapintatos magatartása kellemes fogadtatásra méltányoltatott, a felsőbb részéről, a mi tudásul vétetett; az elhalasztott tisztválasztást érdeklő 9-10. pontjaira nézve, habár engedményezi a hatalom, minden közigazgatási hivatalnak ujja választatását, az ideiglenes bizottmány marad szilárdan előbbi (23-ik márt.) határozata mellett.

Olvastatik továbbá a f. kir. főkörmányszék 569. számú rendelete, a mely egy 14. márt. 263. udv. szám alatt az osztrák császári bír. tanács ajánlata alapján „a személyes szabadság s házi jog védelméről“ szóló t. cz. el vagy nem fogadásáról, vagy mikénti módosításról véleményét kér felküdneti; a mire egyhangulag határozta ment, hogy törvényt hozni, változtatni egy törvényes országgyűlés kötelezése, s ezen alkotmányos elvből kifolyólag, ezen ideig. egybeállított bizottmány nem tarthatja magát feljogosítva, ezen említett rendeltetést tárgyalásba bocsátkozni, mint országgyűlés köréhez tartozó, az alapsz. §§. az utasítás adhatási jogot is megtagadva, ezt nem gyakorolhatja s így nem is véleményezhet.

Ezek után kitűzi a főispán ő mlga a 12 tagu középponti bizottmány megválasztását, a mire gr. Mikos Benedek ő mlga felkéri a főispán urat, hogy jelöljen ki 12 megyei nevet, s ha nem bírja vagy egy névtalajdonos a közbizalmat, lehet aztán is változtatni,

a mire főispán ő mlga 12 tagot ajánlván, kik közt több jeleni hivatalnok volt, gróf Mikos Benedek ur indítványozza a hivatalnokok kihagyását a központi bizottmányból, mivel a tényleges hatalom könnyen azon gyanuba jöhet, hogy befolyást gyakorolhat közegei által a szabadválasztásra stb. s így a kormány iránti bizottmány, annak bizalmát megmen-tendő s minden gyanut eloszlatandó minden hivatalnok kihagyását kéri, a mire egyhangulag határozta emeltetett, hogy a megyében birtokos hivatalnokok maradjanak benne, s csak az „idegen“ vagy nem megyebeli maradjon ki; ennek következtében megválasztatva kinevezetett: Fogarasi János, főbíró Szűcs János, gr. Bethlen Gábor, Pócsa Ferencz, Béli Albert, Szaboszlai B. Lajos, Karácsoni János, Csiki József, Fekete János g. e. lelkész O.-Ujfaluból, Vetésán János g. e. lelkész, Jordáthy Zaharia s Georg Dendorff luth. lelkész Kereszdről. felhívá a főispán ur a már megalakultnak nyilvánított központi bizottmányt, hogy a leküldött irományi példányokat a követválasztás tárgyában vegyék által, s működésüket kezdjék meg; mire a jegyzőkönyv készen lévén felolvasatott, s hitelesítette a b. gyűlés berekesztetett.

A belkerületi választó hely Hidvégny leendő, a külkerületi Erzsébetvárosban. Követjelöltekben nincs hiány, de időelőttinek látom hiralap útján, a jelen válságos s szomorú percekben azon tisztelt neveket tudatni, a 40. kir. hivatalos névsor e percig legalább kihirdetve nem lévén, okolhatunk, hogy tartsuk keblünkben képviselő jelöltünk tisztelt nevét, s igyekezzünk oly képviselőt bármely áldozattal választatni, kinek emberi keble, a multban kipróbált szilárd jelene s alkotmányos elve azt óhajta, hogy a haza nagy, szabad s valódi boldog legyen.

Könczei Károly.

Fogarasi, jun. 3.

Fogarasi vidékének ideiglenes bizottmányi gyűlést f. évi június 2-ára hívá egybe a vidéki főkapitány ur, a midőn egy hosszabb beszédben hálát mondott a végzetnek, hogy a a legjobb uralkodó szabad s magasztos szellem kiragadta a román nemzetet a sötétből, s egy alkotmányozó országgyűlést hivott egybe július 1-sőjére Nagy-Szebenbe, hol emberi törvényeket hozzanak a népképviselők nem egy osztálynak, hanem egy népnek, a mely mindig hű volt s leendő monarchához; a jelen azon boldogító a románra nézve, hogy valahára újból román képviselheti a 3-400 (?) év óta elnyomott román nemzetet; bizzanak császár ő Felsegére, a ki soha se vonandja el vezetői atyai kezét az ötlet ösztönét szerető néptől. Há omszori „szetreszke.“

A mire az ismeretes ideiglenes alapszabályok s ügyrend felolvasatván, Romanu János szót emel, jegyzőkönyvi hálát mondandó a hatalomnak azon kegyekért, a melyekkel az elnyomott románokat minden lépten elhalmozta; megajándékozva egy alapszabályal, a mely

valódi Spott utazott el keletre gróf Honti utlevelével, Honti pedig Spott név alatt jött Halomvölgyre.

— Minden nyomozódásom e meggyőződésre vezet, láttam gróf Honti arczképét, azon sötét homlokon egy oly Kain-bélyeg van, melyet a himlő és szemkancsalsága sem volt képes megváltoztatni, míg Spottot úgy irák le nekem, mint hideg s jelentéktelen arczkifejezéstí férfiut. Nincs kétségem, hogy Honti és Spott egy személy volt.

— En is megdöbbsenem, midőn a gróft meg láttam; de meg kelle győződnem, hogy ő nem Spott, habár hangja, mozgása annyira hasonlít. De ez lehet hosszag együttlétek következménye. A gróf haja, bajusza sűrűbb mint a Spotté, és szemén nincs semmi kancsalság.

— Ez nem elég ok — szól Gábor — Zováthy Andrásné már korábban gyanítá, hogy Spott szándékosan füstí rötre haját és szakállát, a kancsal szemet pedig orvosi műtét által helyre lehet hozni.

— Igaz — szól Izidora — de vacsora alatt láttam gróf Hontit, alig tizenöt perc múlva láttam rejtett lakában Spottot; jól meg néztem őt, szemé kancsal volt éppen úgy, mint Halomvölgyen. E szem behízyított kancsal-kívül, hogy a kettő két lény. Kancsal szemet fehetni éppé, de ép szemet egy óra negyed alatt kancsallá tenni nem lehet.

— Igaz, igaz — szól elcsüggedve Gábor — ez erős, ez rettenetes ellenok! De hogyan lesz ez s szörnyeteg neje?

— Nem leszek! — szól Izidora.

— Es mit fogsz tenni? Mit határozottál?

Izidora forrón átkarolá Gábor, és homlokával mellére borulva remegő hangon szóla: — Megmentem atyám becsületét, s meghalok.

— Előbb meg fog halni gróf Honti Emil — szól sötét haraggal Gábor.

— Az egekre Gábor — szól Izidora fel-emelve fejét, s megragadva kedvese kezét — ne légy gyilkos. Tartsd meg szepileteit!

tiszta nevedet, ne legyen elkarhozva minden lény, a ki hozzád közelített.

— És elnézem, hogy te öngyilkos leszel?

— Engem a végzet sodort ez örvénybe, s ő sugalta szívembe az önfeláldozást... hagyj engem gyászos és sötét utamon.

— Ah Izidora még egy gondolat, úgy tetszik, hogy Spottot e perczen láttam és nem kancsal szemekkel! Izidora! gróf Honti és Spott egy személy! Jártam Bécsben a hirbe-dett szomorvos Rosas-nál; láttam azon tüveg szemeket, melyeket a felszemlők részére használnak föl alszemlül. Gróf Honti ily alszemmel fűdött kancsalságát. En letétem a gaz álar-czát, s a törvény kezébe adom őt.

— Ah Gábor ez az ötlet! Ah ez meg lehet. Valóban a gróf balszeme különös. Erre soha se gondoltam.

— Égi sugallat — szól Gábor. Nyomozódnom kell ez irányban.

— Ah de mit segit ez végre is — szól utáfgondolva és csüggedetten Izidora — a törvény kezébe adja őt, de atyám becsületét meg nem menti. Ő bosszujában csak mélyebben fogja blűnébe sodorni atyám emlékezetét.

— Igaz, igaz! — szól Gábor — de mégis, ha e sejtésem valósulna, ha megmondanám neki, hogy élete, becsülete kezében s bosszún elől csak úgy menekszik, ha az atyádat gyanusító irományokat visszaadja, ő nem tenné ki magát a törvény tildözésének, s fölhagyna ármányos céljával. Meg vagy mentve Izidorám s megmentve atyád becsülete, ha meg-bizonyosodom a felől, hogy gróf Honti hamis szemet visel. Ha pedig ő nem Spott, hanem eskugyan gróf Honti, akkor az eljegyzés örját az or dalia órájának kell megelőznie. Kezed bírása fölött kettőnk között döntsön az Isten ítélete. En őt kihívom élet-halál harcra, és ha ő elejt... akkor Izidora lelkem várni fog reád az egekben!

— És lelkem azon órában követni fog!

— szól elhatározottan a hölgy.

— Él boldogul kedves jegyesem a földön,

vagy az egekben. Jó éjszakát! a náj csüde-

sen, hisz már el van sorsunk határozva és mi boldogok vagyunk — szól Gábor keblére ölelve kedvesét.

— Igen Gáborom, én e perczen tal nyu-godott és boldog vagyok. Szeretjük egymást és együtt élünk, vagy halunk! Jó éjt! jó éjt!

— A nagyszerű napig minden harmadik nap éjfélen megjelenek e pavilonban, s reád várok kedvesem mindig éji tizenkét órákor — szól Gábor.

— Jól van, köszönöm, ott leszek mindig. — Jó éjt éltém, halalom angyala, jó éjt — szól Gábor, s elszakadt kedvese kebeléről.

XXIII.

Közeledett a Zováthy Gerőné házára nézve végtelenül szomorító nap, midőn el kellett hagyniok azon ősi tűzhelyet, hol évszázadok át becsületben s a nép által tisztelt virágozott egy székelv főnemesi nemzetség.

A régi gothus-ház, a köoroszlanokkal díszeskedő antik-kapu, a fák, melyeket Zováthy Gerő és gyermekei oltogattak, a virágos kert, hová Eliz hiacintokból s ibolyákból ültette ki kedvese nevét; Ozdy sziklája, melynek nevet, baráti emlékezetek köleszőntek, minden-min-den mi e család előtt annyira kedves volt, nem sokára ellent, halális ellenőké leendő; ama kapu hulladozó kövei közé, melyet soha bírói eljárás nem szégyenített, most felfogják tűni a csóvát, mint szökták azoknak birtokán, kikre könnyelmű hitelezéseik után az executio megérkezik.

Augustus 14-ke volt. Más napra kellett kiszállani executiora Kereszturi királybíró-nak s ő maga megvállá, hogy soha reá nem várt ily fájdalmas hivatalos feladat.

Gerőné saját bútorait kezdték már átköl-töztetni azon átellenes régi épületbe, mely Gerőné tulajdona volt, s melyet Zováthy Andrásné használatára szedtek volt rendbe s csinosítottak ki. Hogy ez épületbe az egész család el-férhessen, a végett még néhány szobát lakha-tóvá tettek, és így nem volt szükség a Zováthy Andrásné által használt pár szobát igénybe venniük. (Folytatjuk.)

TÁRCZA.

ÉSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

Midőn az asztali óra 12-től konogta, Izidora sötét virágos reggeli pongolyáját felöltö s csöndesen és észrevétlenül elhagyva hálószobáját, a pavilonba sietett, hová már előbb a hű Tóbiás Gábort elkísérte, míg maga külön maradt a pavilon közelében azon rendeltet, hogy minden mozzanatát vigyázzon, s ha valami gyanust sejt, azonnal hírt tegyen.

Midőn a hölgy Gábort megpillantá karjai közé rohant, s kebelére borulva hosszasan zokogott. Gábornak is néhány nehéz könnyeseppje hullá elhervadt kedvesének szöke hajfűrtjére.

— Elég kedves Izidorám, végy erőt fáj-dalmidon, minden perc drága és rettegők, hogy nem lesz elég időnk az értekezésre. Új mellem e löcára, hajtsd mellemre kedves fejedet és beszélj, mond el mindazon körül-ményeket és indokokat, melyek azon rendkí-vüli elhatározásra bírtak, hogy te az atyagyl-kos gróf Honti Emil neje légy.

Izidora mindent elbeszelt, a mi vele a hontvári kastélyban történt.

— Grof Honti Emil hasonlít-e nagyon Spothhoz?

— Kivált félarcban sokat hasonlít és hiszem, hogy ha szakállat viselne, szemé kancsal és vállá pupos volna, élő képmással leendő Spottnak.

— A vállpuposság mesterkelt. Spott ép és egyenes termetű férfi. Fölfedezték elhanyt öltözekeit a Küküllő folyamában s kiderült, hogy szürke kabátja a vállapuczka irányában nagy csomag pamutalt volt kitöltve, Spott átkodott és ez kétszeresen gyanúsá teszi őt. Gábor elbeszélte Brenner Agnes fölfedezéseit, s kimondá azon élénk gyanuját, hogy a

habár oetroy, de megis reájok nézve, minthát csak egy tabula rasa áll szemük előtt, törvény, egy ut, alkotmányos uton törvényeket hozhatni; nem tagadja, vannak fénypontok a haza múltjában, de fájdalom ezek mint néma sírkövek hallgatnak a románokról, ezek egy cást dícsőítéssel szolgálhatnak csak, a törvényhozás 1890/1 bizonyosan az akkori európai körzött, valamint az 1848-beli a legszabadlelvűbb, de ez „rölk, nélkülünk” levén hozva, reánk kötelező nem lehet s így az octoberi diploma alapján hiszi, s reméli, hogy ezen 1863-beli országgyűlés megoldandja a nehézségeket s eloszlatand minden kételyt, bizalmat öntve minden el nem fogult kebelbe; „a haza, annak elszegényedett népe s a trón érdekében” stb.

Az alapszabályok értelmében központi v. bizottmány nevezetett ki: es. kir. nyug. őrnagy Popp György, alkapitány Codru Dregusanul, Daniel Gremoi helybeli főjegyző, törvényszéki ülnök Mayer Gergely, Bukur Burán Gridi falusbíró, Juon Popp de Comăna, Moise Guseille paroch. Pozsartau, Nikul. Raicu paroch. Sinkán, George Bodescu orator Törösváron, Juon Macean paroch. Törösváron, Juon Zorka jegyző Wledényben, Gyorgye Komsa Zernyesztől, Juon Popp jegyző Porumbachban, Juon Komsa paroch. Kopotelen s Juon Merdan személyeikben, összesen 15, a mely központi bizottmány, hol Codru Germ. Dregusanul magát több okból kihagyatni kéri, a mit a főkapitány ur el nem fogadva, több vita után szavazásra kitéltetve mégis lemondása elfogadtatott.

Olvasztik a f. k. főkörmányszék leirata a jelenben három orvosok szervezése tárgyában, a mely esetből kifolyólag Pap Péter három orvos ez iránti kérelme fölterjesztetni határozatott.

Olvasztik az eddig Brassó vidékéhez tartozott Törösvár s hozzá tartozott több falunak felsőbb rendeltetle folyó évi május 30-án Fogaras vidékébe történt bekebelezése s tetteleg átvétele iránti G. Popp es. kir. m. j. m. j. alkapitány Codru urak személyében miküldött bizottmány jelentése, a melyből értesítettik az ideiglenes bizottmány, hogy a törvényszéki osztály még nem választathatva szét Brassóban, a törösvári, o. toháni, vernyessi, wledényi s szunyogsegi stb. falvakat illető irományokat (annak idejében tudósítást teendnek, mikor készek leendnek, a minnek oka, hogy t. ülnök Mayer G. ur a bizottmányban részt nem vett jelenben). A politicum ünneplés átadásánál a brassói közönség mint volt földes urak s jelenleg is földbirtokosnak nevében egy Greisinger orator aláírással ellátott tiltakozó óvás nyújtott be a bizottmánynak, a mely minden e tárgy irományal egyetemben a királyi főkörmányszékhez felterjesztetni határozatott.

Ezen bekebelezési tényekről jegyzőkönyvek vétetve fel, az átvételi ünneplében részt vettek a községek küldött képviselői által. Szunyogsegi 1861-ben jött által Felső-Fejérmegyéhez, most már újból Fogaras-hejé; tovább rendelkezési ifj. Puscariu József törvényszéki ülnök, Törösváran törvényszéki alomását már el is foglalta.

Olvasztik a főkörmányszék leirata a 23. martiusban tartott bizottmányi gyűlés tapintatos magatartása iránt, a mely kedves tudomásul vétetett; de ezen leiratban a 27. ik pontban Barb főhadnagy nemessége iránti okmány felküldése meghagyatik újból, úgy a 11-dik pont alatt a nemesi árvák vagyonáról a jelentést felküldeni sürgöttetik, a mely esetre Mayer s Bisztrai kiküldött bizottmányi tagok a gyűlésnek benyújtják 1861-ről kielégítő jelentéseiket, a mely végleges vizsgálatra az országos főszámvevő hivatalhoz felterjesztetni határozatott; a 30-dik szám alatt pedig jövőre meghagyatik a bizottmánynak jegyzőkönyveit több pontossággal mindenki által megérthető stílyl s helyes kifejezéssel vitetni, mert például Fogarasvárosának f. évi martius 23-kán beadott óvása iránt ki nem okulhatni ezen jegyzőkönyvből, a melyet az, törvényszerű s felerőszakolt képviseltetése iránt a vidéki bizottmányi gyűlésbe kénytelen volt tétetni, a mely esetre a főkapitány ur megnagyvitatta a bizottmányt, hogy elnökileg már mindent e tárgyakban felküldött. (Ezen óvásos tárgyat olvashtatni az idej. „K. Közöny” 8-dik aprilisi számában.)

Főkapitány ur, mint elnökileg küldött tárgyat előterjeszt a f. kir. főkörmányszék rendeltet, hol az osztrák es. birodalmi tanács ajánlata alapján „a személyi szabadság s házijog védelméről” szóló törvényezik el vagy nem fogadásáról, vagy mikénti módosításról vélemény kértik, a mire Bisztrai Antal felhossa, hogy egy országgyűlés külszöbén állva, ezen id. bizottmány mint oetroy alapon egybeállított, nem lehet jogosított törvényt hozni s bírni, ez egy alkotmányos gyűlés teendője, a követeltatási jogát se gyakorolhatja az ideiglenes alapszabály értelmében, kéri ebbeli nevezetét jegyzőkönyvbe iktatni; mire törvényszéki elnök Henrik ur ellenében, ki egy bíráló bizottmány kinevezését kérte, szavazást tétetve, Bisztrai Antal helyes véleménye által.

lános pártolással hoszasb vita után elfogadtatott.

Több tárgy fölemelése után olvasztatik a főkörmányszék rendeltetése melléklettel a pénzügyi s építési igazgatásnak egy átirata, a melyben a nagybör. birodalmi utak s hidak rögtönki igazgatására s néhai es. kir. k. ülnöknek rendelkezése alá utalványozott 600 frt o. é. a jeleni hasonkörü? csak más nevű főtisztek, főkapitányok is hason hatalommal megbizatnak kiadvást rendezhetni, a mi tudásul vétetett.

Olvasztik es. k. ő. Felsőegy kegyes engedélye az 1848/9 s 1851/53-beli vétségekért, a mi kedves tudásul vétetett.

Mindezek után a helyettesített főjegyző Gremoi D. el nem készültetve a gyűlés folyama alatt rögtön a jegyzőkönyvvel, annak megbíralásul egy bizottmány nevezetett ki, estve 6 órára őrnagy Popp György, Popescu görög n. e. esperest, Romanu, Mayer s Bisztrai Antal urak személyében, a mire a gyűlés ez alkalomra berekesztetett.

Felső-Fejérmegyéből a hidvégi járásból ide Fogarasba áttéttetett Ivánovics törv. ülnöknek, Fetti Spiridon ur pedig a napokban indult Bécsbe, magasabb állomásokra, s így helyettesített mint főjegyző utolsó fogarasi szolgabíró Gremoi Dániel és nyug. főhadnagy, hogy ezen bizottmányi gyűlés nem gazdagult fogalmazott „observatione s representatione”-akkal, a Fetti István ur távollétének tulajdonitjuk!

A vidékben 3 követjeltől több románt említ a hír, de minthát egyik hír a másikat csafolja, e tárgyban máskor biztosabbat remélünk irhatni.

Fogarasvárosában is kinevezetett a v. bizottmány, miküldetését meg is kezdette.

A társasletről is pár sorral illik megemlékeznünk; a fogarasi lelkes m. hölgyek, egy korszerti s lelkes felhívása 31 db. női munkát ajánlja a fogarasi magyar könyvtár gyarapítására rendezendő sorsjátékhoz szinte két évi hasztlan várakozás után a magas kormány diktáltnál megengedni kegyeskedett a sorsolást, a mely valahára f. évi május 16-án a papirommal nevelt mulató-helyen megfőrtéhetett; lelkes közönség jelenlétében az igazgató bizottmány, a legnyilvánosb ellenőrködés mellett végbevitette a sorsolást, hol mind a 31 db nyeremény tárgyak adományozói, úgy a szétküldött sorsjegyek hazafias érzett pártoló megvevői s megtartói, egy biztos s megnagyvitató zálogát nyújták, a nemzeti irodalmának jövője felett kételkednek, hogy mig ily lelkes honleányok s honfiak vannak e hazában, a szabadságot védő s imádó népügy el nem veszhet, s mint igaz ügynek győznie kell, mig közelebb részletes s kimerítőleg küldhetők a lelkes adományozók, úgy azon hazafias pártolók névsorát, kik e sorsoló vállalatot kielégítő eredményre vezették, fogadják mindnyájan öszinte s hazafias halánkat, hogy e pár fillérrel a hon ezen pontján a nemzetiség csüggedetlen védőjének s fentartójának szemlenni tápot ünnepleni készek voltak nyújtani. Fogadják öszinte köszönetünket, s bizalmas elismerésünket hazafias szellemű barátunk győztes rész segéd t. ez. Dániel József ur (károlyfejérvári születést), ki ezen 16-dik máj. sorsoló estélyt, (a melyet az idej. változó időjárás kissé megzavart) gyönyörű s remeken sikerült tűzijátékával s tricolor csillagával az elfeledhetetlen közé varázsolta. Mielőbb e tárgyban részletesebben.

Közezei K.

KÜLÖNFÉLÉK.

— (Neerolog.) Idősb gróf Bethlen Sándor maga s életben levő testvérei: idősb gr. Bethlen Ferencné, gr. Bethlen Károlyina, özvegy gróf Mikó Györgyné, gr. Bethlen Erzsébet, gróf Toroczai Miklósné, gr. Bethlen Johanna, idősb gróf Bethlen János és báró Kemény Györgyné, gr. Bethlen Mária nevében szomorúan jelentik édesatyjuk legidősb gróf Bethlen Sándor urak éle 86-dik évében e folyó hó 8-kán estve 9 órakor öregségi gyengülés következtében történt gyors ki múltát. E hosszú évek sorát a boldognál kiválólag családja körében töltte, s az élet tapasztalatát sem tudak utolsó percig elrontani gyermektesség szelid kedélyét, melyet oly bön ragaszkodott hozzá a számos család minden tagja, s oly igen tisztelték minden ismerősei. Hat élő gyermek, három vő, egy meny, huszonkét unoka, három unoka vő, kilenc unoka-meny, s huszonkét unokagyermek, összesen hetvenegy tagból álló család fohász-kodásai emelkednek e pillanatban a mindenek urához a felejtethetetlen apa, nagyapa, illetőleg szülő-apa lelkéért. A boldognál hült tetemei e folyó hó 11-kén délutáni 5 órakor fognak egy egyszerű ima után a belső-farkasutcai szőlőléről a köztemetőbe a boldognál már nyolc év előtt elhunyt neje báró Kemény Mária porai mellé egész csendességben elhelyeztetni. Kolosvárt, június 9-én 1853.

— A legújabb kilátások szerint majdnem bizonyosnak tekinthető, hogy a Szebenbe jul. 1-sőlére összehívott országgyűlésnek a kor-

mányszék részéről kiküldött elnöke Grois Gusztáv főkörmányszéki tanácsos lesz.

— Járda vita. E lapok 65-dik számában a járdai udvariatlanságról küldött cikkre nézve egy szemtanu írja, mikép azon nök s leányok (említett cikkben egy nőről s férjéről volt szó, ez tehát egy újabb eset lehet), a ki az ott említett nökkel szembe jött, ez utóbbiak két részre oszolván közbül helyet adtak, de az előbbinek tetszett azt el nem fogadni, s a járdáról leszállani. Ugyanezek pár perc múlva szembe találkoztak, oldalvást adtak helyet említett nök s leányának, de akkor ez közbül kívánt áthatni. E miatt állott meg helyt a három nő egyike, mialatt a más kettő tovább haladván, alkalma lehetett volna a szembejövőknek tovább haladni. — Levelét a közlő így végzi: „Valamig meg nem tanuljuk, hogy népesebb városok s keskenyebb átmeneti helyeknél szokott gyakorlat szerint mindenkinek jobb kézre haladva kell kitérnie, addig használja fel mindenki a neki felajánlott áthaladó utat, s ne makrancolja meg magát, mint gyermek. Ezt ajánlja stb. egy szemtanu.

— A „Független” írja 128-i számában. Halottunk napok előtt befogatásokról s egyik bécsi lap tegnapi számában némi felvilágosításokat is olvasunk erről. Ezen sajnálatos összeesküvés eset felől a közönségnél azon nézet uralkodik, hogy vagy külföldi agenseknek, vagy benyölv Schwindlereknak van keze benne. Az első feltétele mellett szől azon körülmény, hogy pár hét óta itt sok idegen és éppen nem vonzó alakokat lehet látni, és Goresakoff herceg utóvégre mindent elkövetend, azon állítást tényleg bebizonyítani, hogy a lengyel felkelés nem egyéb, mint első kezdete a cosmopolitikai forradalom aktív felépésének. A másik feltétele erősíteni látszik az, hogy egy ismert kalandor is befogatott, ki úgy most, mint más alkalmakkal is a könnyen hívők erszényére vetette hálóját. Egyébiránt mindkét üzlet egyesülten is gondolható. De bármint legyen is a dolog, a közönség annak mi fontosságot sem tulajdonít, és bármennyi tapasztalatlan és megdöglő polgárok szedettek rá magukat, mindennemű pártok értelmisége egyaránt íté felőlök.

— Pesti lapok szerint Debreczenben befogatás történt.

NYILTPOSTA. „Az északi fény” ezimű regényre következő megrendeléseket vettük: t. Dávid Nagy Aron ur Bodosról, mélt. Turi Komis Susa urnő O.-Gyeres, t. Szentjánosi Ferencz ur Kolosvárról, mélt. Ugron Lázárné urnő Szombathalva, m. Dániel Gábor ur Vargyas, m. báró Rauber Nándor ur Olasztelek.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, június 2. A „Köln. Ztg.”-nak írják: Cowley lord azt a tudósítást küldött kormányának, hogy a franciaizk császára, a ki tegnap Fontainebleauba utazott, eleinte bosszankodott a választások felett, de azután csakhamar megnyugodott. Az angol követ azt hiszi, hogy a császári politikának szabadelvű átalakulása várható. De hogy valjon ez átalakulás kedvező leend-e a bekére nézve, az már más kérdés. Az alább következő párisi tudósítások szintén kilátásba helyezik a császári politika változását s ezt a legnagyobb rész nem Franciaország benső alkotmányos átalakításával, hanem a francia dicsőség és befolyás küllaboruk általi emelésével köti össze.

Franciaország. Páris jun. 4. A „Morgenpost” párisi levelezője egy a lengyelügybeli diplomatiá tárgyalások jelen állásáról szóló hosszabb tudósításban a többek között ezt írja: Egy magas állású személy a császár közvetlen környezetéből, a választás lefolyása feletti bizalmas beszélgetés közben ilyen szavakat ejtett el: „Jól van! úgy háborozni fogunk; megtámadjuk a Rajnát”. Arra a megjegyzésre, hogy mit fog akkor tenni Anglia és Ausztria? a kérdező azt felelte, hogy a császár nem oly elővigyázatlan ember s kétségtelesszül biztosítva van egyiknek közreműködése s a másiknak semlegessége felől.

Az „Opin. nat.”, Napoleon herceg lapja, még hareziasabb hangon ír. A császár, a ki szereti a közvéleménnyel járni, gondolkozni fog a választásbeli vereség okai felett s módot találna az országának mind kívülről, mind belülről megnyugtására. A lengyel kérdés tehát rá nézve a legkomolyabb foglalkozás tárgya leend. A választások legközelebbi eredménye egy nagy mozgás lesz Lengyelországban. Kettőztől hével fognak ott csatára rohanni s előkészíteni az elégtelt nagy munkáját.

A „France” ezt írja: Bizonyosnak mondják, hogy a 3 hatalom jegyzékeit a lengyel ügyre vonatkozólag, jun. 15-e körül fogják Gortsakoffnak Pétervárott kézbesíteni. Azt mondják, hogy a jegyzékekben foglalt kívánatok oda mennek ki, hogy az orosz kormány, Orosz-Lengyelországnak a legteljesebb autonóm intézményeket adja; az országot a császárnak 1 képviselője kormányozza, a kinek felelős miniszterek és or-

szággyűlés álljanak oldala mellett, a mely utóbbi a közigazgatás, pénzügy, közmunka, ipar, kereskedelem és közoktatás minden kérdéseiben döntőleg határozza. Azt hiszik, Oroszország nem lenne idegen egy ilyen alapon tanácskozárd értekezletre ráállani.

A „Morgenpost” fenebb említett levelezője is érint ilyen féle békés reményeket az orosz engedékenységről s azt írja, hogy a lengyel felkelőkhez az az utasítás ment Párisból, hogy lehető szenvedőlegesen tartsák magukat, hogy a fegyverszünet elfogadását Oroszországra nézve könnyítsék. Ha Oroszország jó akaratot tanúsít a fegyverszünet tárgyában, akkor remény lehet a nehézségek békés megoldására.

A „Journ. de Debats” nem keresi küllaborban a császári politikának általánosabn hajtott átalakulását. A mi rajnai balpártunk — írja a nevezett lapban Girardin Emil ur — saját szabadság és miniszterfelelőség. S valóban, a mint a „Köln. Ztg.”-nak írják, a szabadelvű fordulatban hívők reménye már annyira fokozódott, hogy már szelbten beszélnek, hogy a császár a miniszterfelelőség visszaállítását komoly fontolás alá vette volna.

Olaszország. Turin, jun. 6. A képviselőház f. h. 1-én szavazta meg a válaszfeliratot a trónbeszédre. A válaszfelirat csak a trónbeszéd tartalmának körtülrása s a végén így hangzik: „Bizonyára még sok teendőnk van hátra, hogy a kitért célzt elérjük. Mi sem feledhetjük, hogy Olaszországban még sebek vannak orvoslandók s teljesületlen remények kielégítendők. Bizva jogainkban, rendíthetetlen vakmerőség nélkül, elkeseredve a halogatás által, de tartzkodva hiában való panaszkodól, siettetjük ama pillantat közeledését. Csakhogy, Felsőg, lehetetlen nekünk folyvást bensőbb szeretettel nem tekinteni mindazokra, a kik az új királyságtól el vannak választva, a kik hozzánk kiáltanak, a kik a velünk való egyesítés hő óhajátával vannak tele, és a kik éppen úgy, mint mi, végzetünk elejezését és teljesülését Felsőg dicső nevével teszik függővé.”

A válaszfeliratot küldöttség nyújtotta át a királynak e hó 6-kán. A király elismerését nyilvánította a parlament által iránta tanúsított ragaszkodásért. Ő felsége sajnálja, hogy az összes olaszok szándékai és kívánatai a lefolyt évben nem teljesíthettek; de táplál a remény, ugymond, hogy sorsunk fejlődése gyorsabban fog haladni a cél felé, a melynek mi mindnyájon életünket szenteltük.

A „Köln. Ztg.” turini levelezője írja, hogy a szabadelvű mozgalom zajtalanul, de folyvást terjed az olasz papság között. Egy új bizonyíték ennek, hogy a milanoi székes káptalan meghatározta, hogy a folyó évi alkotmányünneplében részt fog venni. Lombardian is kívül szapardnak a hasonló jelenségek. Így a larinoi püspök az éppen most megnyitott vasut mozdonyait megáldotta s Humbert herceget ünneplésen fogadta, a mit az „Armonia” és pártja nagyon rossz neveti.

Németország. Berlin, jun. 4. A kormány reactionarius intézkedéseivel párhuzamot tartanak az alkotmány s annak védői iránti tiltottétek az állam küllönböző részeiben. Így Bonnban e hó 2-dikán világítással és tüzi játékkal összekötött nagyzerű ünneplést rendeztek Bunsen, Groff-Imrich, Sybel, Bleibtreu és Frank képviselők tiszteletére. Legalább 1500 ember, köztük néhány száz delnő vett részt az ünneplésben, a melyet Otto Jahn „baráti köszöntéssel komoly órákban és nem ünnepi-örömköltással” nyitván meg, Bunsen képviselő felett vissza neki mindenfelek egyetértésre intve a porosz népet. A legnagyobb hatást tette Sybel pohárköszöntése „az együlttártó és alkotmányhű porosz népet”, a mely köszöntést a kamara működésének érdekes előterjesztése előzte meg. Az ünneplés alatt Gildemeister tanár egy bizalmi feliratot szerkesztett a képviselőházhoz, a melyet rövid fél óra alatt 500 an irtak alá. Tartalma a következő:

„A magas képviselőháznak, alólirt első és második foku választói a bunn-rheinbach kerületnek, mely és élénk köszönettelk nyilvánítják, azért a férfias bátorsáért, a melylyel alkotmányos jogait védelmezte. A ház lelkiismeretesen és mérséklettel teljesítette nehéz kötelességeit; nem az ő hibája, hogy a tárgyat, az ország által ohajtott és az alkotmány által követelt törvények nem jöttek létre; s nem az ő hibája lesz, ha egy szükségtelen, kétséges joggal kezdett bonyolódás a küllöldi hatalmakkal, a hazának hosszú békeévek szorgalmával kiküzdött jóllétét kérdés alá hozná. Legyen a magas ház meggyőződve, hogy Poroszország választói mellette állnak s az eldöntés órájában nem fogják megtagadni szokásos meggyőződésüket.”

Dorsmundban a város képviselőtestülete a következő határozatot hozott: „A város képviselőtestülete teljes egyetértéssel nyilvánítja a képviselőház által hozott határozatokkal s haterő s most először ismét körtükben levő képviselőjük Metzmaier urnak népszerű magatartásáért és szavazásáért a házban, küllönsön is köszönetet szavaz.”

Hoverbeck, Buchholz és Belier de Launay három kelet-poroszországi képviselőt megérkezésükkor Elbingben ünnepélyesen fogadták.

Sensburgban a hazaérkező képviselő Schuman törvényszéki igazgató a szó értelmeiben ünnepélyes bevonulást tartott. A legtekintélyesebb polgárok részint lóháton, részint szekereken elébe mentek a kerület határszéleig. A lovas mészárosok lovagoltak a díszmenet élén. Örömkialtással üdvözölték őt. Négylovas külön postakocsi vette fel a hazatérőt, nagy számú díszkocsi sorakozott utána s a minden felől csoportozó nép örömkialtásai között vonult be az ünnepelt képviselő Sensburgba.

Querfurtban Bank képviselőt a vidéki választók reggeli zenével üdvözölték.

Berlinben tele van a város a legesodáltozó ostromlási hírekkel. Beszélnek új választási törvényről, a mely szerint képviselőt csak a kormány jelöltje közül lehetne választani, s 5-öt fognának kijelölni minden választó kerületre. A szavazásra meg nem jelenő választók szavazatait a kormány részére számítanák stb.

Orosz- és Lengyelország. A lengyel királyság, Lithvánia s az ő lengyel tartományok minden részeiből új csatákról s a felkelés terjedése- és növekedéséről szólnak a

tudósítások. Konin, Kalisch tájékán, Podlachiában, Lithvaniában Iwaniszki, Kodyse mellett s a bolserini erdőkben, Volhyniában Ozerk és Berdiczew mellett új ütközetek voltak a lengyelek és oroszok között s többnyire mind a lengyelek előnyére. Lithvaniában azt remélik a felkelők, hogy legfeljebb egy hónap alatt az egész sík földről mind beszorítják az oroszokat a várakba. Folyvást új felkelő csapatok alakulnak. Egy ilyen, mint egy 300 főnyi, Suzin vezérlete alatt május 22-én vívta az első csatát. 700 gyalog, két század lovas, egy sötét kozák és két ágyúból álló orosz erővel szemben öt óra hosszat tartották a tüzet s csak az est bekövetkeztével, a midőn már löszörök is fogyni kezdett, húzódtak vissza. Az oroszok veszítettek egy őrnagyot, a tüzérparancsnokot és 50 közembert, azonkívül hat szekér sebesültet szállítottak Kownoba. A lengyelek vesztesége csekély. Magok az oroszok beszélik, hogy a lengyelek soha sem harcoltak oly vitézzül, mint e csatában. Másnap az oroszok 2000-en újból megtámadták Suzint, de ez egyesülve egy más felkelő csapattal, Kodysenél megverte az oroszokat s 280 emberüket tévé harczképtelenné.

A „Neuste N.“-nek iriak Varsóból, hogy ott e hó 2-kán Zabikowski őrnagy, Paniutin gárda lovaskapitány, Bykoff gyalog százados,

Rozwakowski és Potocki hadnagyok csak elűntek az orosz helyőrségből. Az az általános hiedelem, hogy ezek a forradalmi kormányok minden orosz szolgálatban levő lengyel tisztelvezett parancsa következtében távoztak el, a melyben fel voltak szólítva, hogy teljesítsék hazafi kötelességüket s csatlakozzanak a felkelőkhez. Az esemény annál nagyobb figyelmet gerjeszt, mert Paniutin unokaöccse Berg tábornoknak, mint egész szolgálat mellett s minden intézkedéseinek titkaiba teljesen be volt avatva.

Egy városi forradalmi lapnak jun. 2-kán megjelent számában többek közt az a tudósítás is közölve, hogy a Don melléki kozákok Swierkowski, egykori tanult a kiewi egyetemen, parancsnokukká nevezték, s hogy ott egyszerű felkelés történt ki.

Ujabbak. Krakkó, jun. 7. A mai „Czas“ szerint Podolia Kamieniczki kerületében, e hó 2- vagy 3-án csata fogott lenni. Lithvaniában Lukawiec mellett a felkelők diadalmasan csatáztak s Wilejka városát elfoglalták. Részletes adatok e csatákról még hiányzanak.

Turin, jun. 7. Az alkotmányünnepet egész Olaszországban a legnagyobb renddel ülték meg. A király egyszerű szemlélt tartott, a mely alkalommal lelkesedve fogadták. A

papság több városban önként teljesítette az isteni tiszteletet.

London, jun. 7. A mai „Observer“ írja: A három hatalomnak tartalmukra nézve hasonló jegyzékeit tegnap indították el Pétervárra. Képviselői rendszer, közigazgatási autonomia, a honi nyelv használata, vallás és nemzeti szabadság, amnestia és fegyverszünet van tennők Lengyelország számára javasolva.

Uj-York, maj. 30. Május 16-án Pamertonnál csata volt; a déliek 29 ágyút és 4000 embert veszítettek. Grant tábornoknak sikerült Vicksburgot egészen bekeríteni. Egy támadás alkalmával azonban a déliek egészen visszaverték az egyesületeket, a kik csaknem 5000 embert veszítettek.

Puebla, apr. 27. A francziák Puebla elleni működésüket csapaterősítést és ostrom kellekek érkezéteig felhagyták.

Bécsi börze Junius 10-kén: Nemzeti kölcsön 80.90. 5% Metalliques 75.75. Bank-részcény 790.—. Hitel-részcény 192.30. Váltó Londonra 111.20. Ezüst 110.85. Arany 5.31.

1860 diki Állam kölcsön 98.60.

Junius 8-án: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 75.75. Erdélyi 73.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

HIRDETÉSEK.

HIVATALOS.

Hirdetmény.

(126) (2-3)

4. sz.

kpv. v. b.

Az ideiglenes országgyűlési szabályok 35-dik és 36-dik §-ai alapján a V. E. Közöség által a választás kezelésére megválasztott központi választó bizottmány a 42-ik és 48-ik §§. szabályozásai szerint a választók névsora kiigazítására, az az elleni felszólalások átvételére s az ezek feletti határozattal kiváncsító, 3 tagból álló bizottmányt ki-nevezvén, s egyszersmind meghatározván, hogy az működését folyó junius hó 11. napján a közési teremben megkezdje, és ezen hó 13-án este 6 órakor bevégezze: — ez oly felszólítással tétetik közbírré, hogy mindazok, kik a folyó hó 8-ik napjától kezdve a tanács-házban a közési teremben kitéve levő és mindenki által megtekinthető választók-névsorába felvéve nem volnának, azonban feljogosítva éreznék magokat ezen város követi meg-választásában résztvevni, úgy azok is, kiknek a lajstromba jegyzett választók valamelyike ellen megalapítható kifogásuk vagy, ebbeli okadatolt ellenvetéseiket, a fenn kijelölt helyen és 3 napi határidő alatt, annnyival bizonyosabban tegyék meg, mivel azokat későbbben többé elfogadni az említett szabályok ellenére nem lehet.

Kolozsvár, sz. kir. város központi választó bizottmányától, junius 2-án 1863.

557. 1863.

Hirdetmény.

(127) (2-3)

A szamosújvári országos fegyintézet, valamint egy néhány más törvényhatóságok fegyencei számára a folyó 1863-ik évben körülbelül szükségeltető ruha, fehér- és ágynemű, valamint a lábbeliekhez megkívántató anyagok és más börtönkellékek u. m.

11,333 1/2 rőf, 1 rőf széles ing, bérlet- és foszlánynak való vászon

6822 rőf, 24" széles lábravalónak való vászon

2400 rőf, egy rőf széles szalmazsáknak való vászon

108 font szürke czérna

511 1/2 tuczet fekete csontgomb

177 „ „ fehér

40 darab háromszögű kék nyakkendő

1034 pár cipőbőz szükségeltető bőr anyag

500 pár talpaláshoz való fontos talp, és

1008 darab bádóg csésze szállítása végett a fennebbi orsz. fegyintézet hivatalos iródájában folyó évi július hó 2-kán reggeli 10 órakor irások árcsökkentés fog tartatni, melyre a vállalkozni kívánók tisztelettel meghívattván, figyelemzetnek egyszersmind, miszerint a szabályszerű belyeggel és az általuk ajánlott egész anyag mennyiségeit követelt összevnek 10%-jával mint bánatpénzzel ellátott irások ajánlataikat legkésőbb az árcsökkentésre kitűzött napon reggeli 10 óráig, annnyival is bizonyosabban nyújtsák be a fennebbi fegyintézet igazgatóságának, mivel ezen határidőn túl bár mily jutányos ajánlat sem fog többé tekintetbe vétetni.

Az ajánlatokban a kívánt összev betűkkel és számbetűkkel irandó ki, és netalan előforduló különbség esetében a betűkkel írt szám fog érvényesnek tekinteni.

Az ajánlatokhoz a szállítai szándékolt anyagokból minta darabok is melléklendők, ha ezek azonban elfogadhatónak nem találtnának, úgy az igazgatóság fog minta darabokat adni, miert is minden vállalkozó ajánlatában világosan ki kell hogy fejezze, hogy azon esetben, ha az általa adott minta darabok nem találtnának elfogadhatónak, kötelezi magát a szükségeltető anyagokat az igazgatóság által adandó minta darabok szerint szállítani.

Ezen minta darabok, valamint a szállításra vonatkozó szorosabb feltételek is a fegyintézet hivatalos iródájában, a szokott hivatalos órák alatt az árcsökkentés előtt is megtekinthetők.

Végül megjegyeztetik még, miszerint a bőr némlékre és a bádóg csészekre nézve külön külön ajánlatok is elfogadtnak.

Az orsz. kir. fegyintézet igazgatósága Sz. Ujvárt, junius 2-án, 1863.

MOLNÁR FERENCZ, várnagy.

HEM HIVATALOS.

(129)

(1-10)

Tudatjuk a repceze termelő urakkal, hogy az idén a repcezt a fuvarbért leszámítva a teljes PESTI piaci árba fizetjük

KIS TESTVÉREK.

Nyomatott az ev. ref. fötanoda bettivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(130)

Belmagyar utcában a 415 számú HÁZ ELADÓ. Értekezhetni Zsigmond Elek urnál.

(1-6)

Több mint 30 nemü idei földi és külföldi! sokan megérkeztek és nagyban és

(2-2)

(2-1)

Dr. Béringuier

es. kir. szabadalmazott

NÖVÉNY-GYÖK

HAJ-OLAJA

eredeti üvegekben 1 frt. ujp.

haj- és szőr épsége és szépsége

fentartására, ápolására, különös kedveléssel ismételve folytonosan használtatott. Dr. Béringuier NÖVÉNY-GYÖK HAJ-OLAJA megő a foltonként képződő hajatlanságtól, a hajnak eleven fényt, kellemes simaságot és ruganyos lágyaság kölcsönöz, különösen hol már a haj- és szőr hullás vagy kitűnő kopasság mutatkozik feltétlenül kimaradhatlan eredményt.

Dr. Béringuier összes szabadalmazott készítményei az eredeti szabott áron: Kolozsvárt: csak is gyógyszer. WOLFF J. s Khudi J özvegyénél kaphatók, valamint Abrudbányán: Ferenczi Mihály; Beszterczen: Kelp Ferencz; és Dietrich & Fleischer; Brassóban: Stenner F.; Dévén: Büchler A.; Nagy Enyeden: Trajánovits Ede gyógyszerész és Bisztricsányi A.; Erzsébetvárosban: Schmidt A.; Hátzegen: Mátéfi Béla gyógyszer.; Kézdi-Vásárhelyt: Hankó László; Kőhalomban: Melas Ed. F. gyógyszer.; Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Vándury & Brandsch; Ségessvárt: Micseltacher fia és Teutsch; Sz. Ujvárt: Placintár és fia gyógyszer.; Szász-Régenben: Wachner Traugott; Szászsebesben: Weissbrtel Ad. G.; Seebenben: Zöhner J. F.; Székely-Keresztúron: Binder Márton; Seps Szentgyörgyön: Vitályos Béla; Sz. Udvarhelyt: Kauntz J. A. gyógyszer.; Szegedben: Gósy A.; Sz. Somlyón: Ruszka Ignác; Tasnádon: Szongott Jakab; Tordán: Velits G. és Wolff G.; Zalatnán: Megay Guszt. A. gyógyszer.

Postán küldve a göngyölek és bérmentesítésért a rendes áron felül a távolság és csomag nagyságához képest még 30 egész 70 krig melléklendő.

STEIN JÁNOS

erdélyi muzeum-egyleti könyvtáránál

kaphatók:

Erdélyi történelmi adatok. Szerkeszti és kiadja gróf Mikó Imre, 4 kötet 1855—1862 n. 8-rét (XXXI, 368. IV. 400. II, 357. XIV, 373 lap) a négy kötet ára 6 frt. 80 kr.

Az erdélyi muzeum-egylet évkönyvei. Szerkesztette Brassai Sámuel m. h. i. 1861. 4-r-1-ső kötet 1 frt. 70 kr. II-dik kötet I-ső füzet 1862. 4-rét 80 lap. Ára 80 kr.

Gyümölcsfa-iszkolák Lucas Ede útmutatási nyomán, hazai viszonyainkra, különösen a községi faiskolák vezérkönyvéül. Kiadja a „Kerti gazdaság“ szerkesztősége. Számos fametszettel. Ára 1 frt.

Utirajzok Irta Zombori Gedő.

I-ső kötet: Magyarország, Austria, Morva és Csehország, Németország, Holland, Belgaföld, Angolország.

II-k kötet: Franciaország, Schweiz, Savoya és schweizti határhegyek, Olaszország, Krajna, Karantán és Steierország. A két kötet ára 2 frt.

Boronkay Margit. Történelmi regény két kötetben. Irta Dózsa Dániel. 1860. 8-rét (171, 172 l. 2 frt.

Utazás keleten. Irta b. Orbán Balázs. 6 kötet. Egy kötet ára 1 frt.

A nemzetek fejlődéséről. Irta báró Kemény Gábor. 1856. n. 8-rét (VII. 143 l.) Ára 1 frt.

Csatározás a Daco-Roman törekvések ellen (Vonatkozva Ilarianu Papiu „Erdély függetlensége“ című röpíratára) Irta Dózsa Dániel. Ára 40 kr.